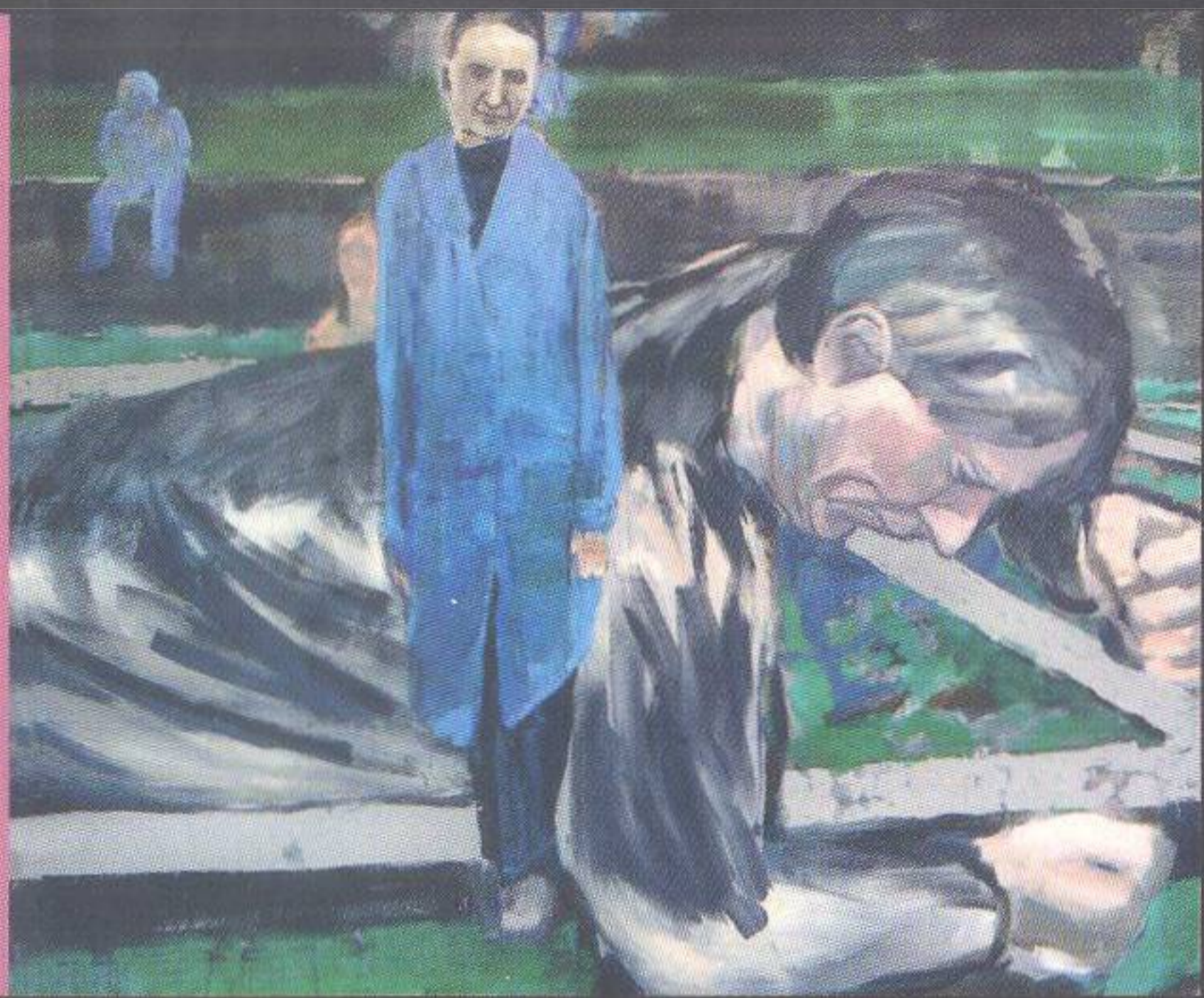

Když v roce 2006 vydal Jan Balabán povídkový soubor *Jsme tady* s podtitulem *Příběh* v deseti povídkách, bylo možno tuto knihu považovat za dosavadní vrchol jeho tvorby. Ba mohlo se zdát, že soubor uzavírá

celé jedno tvůrčí období. Povídky *Jsme tady* lze totiž považovat za určitou syntézu motivickou, tematickou i myšlenkovou; navíc za skutečně „mistrovský kus“ autora vypravěčského – povídkářského – umění. A je-li název knihy upřesněn výše zmíněným

podtitulem, lze pak o celém dosavadním autorově díle říci: *příběh* v sedmi knihách.

A přece to byl příběh neúplný.

Teprve definitivně poslední, posmrtně vydaný román *Zeptej se táty* ho doplňuje a dokončuje (ačkoli jistě neuzavírá), a to téměř v rovině biblické: vše, co je skryté, stane se jednou zjevným. Mnoho motivů, konfliktů a pocitů v dřívějších knihách pouze naznačených zde nachází velice otevřený výraz (křivdy z dětství, nedostatek lásky, zájmu, uznání, přijetí apod.).

Celý děj osciluje kolem jedné hlavní události – smrti otce tří dospělých sourozenců, jež vyvolá tok asociací, reflexí, vzpomínek, úvah, otázek a pochybností, které jsou velice často formulovány v dialozích. Je tu všudypřítomný hovor, snaha a potřeba zeptat se, vyptat se, dobrat se hovorem podstaty – všeho. Života i smrti.

Vedle hovoru hraje v románě významnou roli též výtvarné vnímání a cítění věcí a jevů, barev a tvarů, světla v jeho proměnách apod. (Starší z bratrů je – jako již často dříve – malíř, ale i mladší je nadán výtvarným viděním.)

Světlo má v románě funkci významnou – jak doslovnou, tak asociativní a ovšemže též alegorickou.

Světlo poledního slunce způsobí bezmála zázrak v řecké kapličce na vrcholu hory, k níž mladší z bratrů, autobiografický Emil, vystoupá se svou ženou. Zázrak trvá chvíli, než slunce překryje mrak – pak už jsou ikony „zas jen lidovými malbami...“

Paprsek sklánějícího se slunce zapůsobí na Emila na hřbitově: když ozáří otčův hrob, osvítí nápis na náhrobní desce a Emil ve chvíli vytržení prožije pocit hlubokého smíření: „A toto je konečně chvíle klidu. (...) Chvíle, kdy odpouštíš i to, co ti neudělali, kdy je ti odpouštěno i to, co jsi nezavinil.“ Všechna významná světla v románě mají ráz záblesku, trvají okamžik: a právě v okamžicích (a záblescích) se (snad) může zjevit anebo vzniknout cosi podstatného, cosi, čemu není třeba, a snad ani možné, zcela porozumět, ale co jedině může skrývat naději, anebo alespoň chvíli úlevy – což, koneckonců, z jistého úhlu pohledu může splývat.

Naplnění této naděje a skutečná úleva se v posledním románě sice jednoznačně –

a to i doslovně – posouvají až za hranice pozemského života („Dříve to není možné... Až potom.“), avšak zároveň takováto naděje dodává smysl i celému dění „předtím“ – příběhu, o němž člověk sám může rozhodnout, zda bude „soucitný“, anebo „bezcitný“. A jako poselství, katarze

Jan Balabán

ZEPTEJ SE TÁTY

1.	Část první	29:07
2.	Část druhá	28:50
3.	Část třetí	27:30
4.	Část čtvrtá	25:56
5.	Část pátá	25:19
6.	Část šestá	27:31
7.	Část sedmá	26:44
8.	Část osmá	26:48

Celkový čas 3 hodiny 33 minut

celé knihy mohou vyznívat repliky Emila a jeho ženy v závěrečné pasáži: „Jako tenkrát, na počátku všech těch otázek. – Ty už znáš odpovědi? – Neznám, ale už se jich nebojím.“

Blanka Kostřicová